

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
– på kornet

Handlingsplan psykososialt barnehagemiljø

Prestenga barnehage

Innhold

Innledning.....	3
Barnehageloven kapitel VIII Psykososialt barnehagemiljø.....	3
Barns trivsel er den voksnes ansvar	5
Forebygge, håndtere, stoppe og følge opp	6

Innledning

Alle barnehager er pålagt å ha en handlingsplan som sikrer at alle barn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Planen skal definere begrepet mobbing, og beskrive hvordan barnehagen jobber forebyggende, avdekker og håndterer ulike former for mobbing, krenkelser og ekskludering.

Overordnet for denne handlingsplanen finner vi Den norske grunnloven, Barnekonvensjonen, Barnehageloven, Rammeplan for barnehage og kommunens handlingsplan for psykososialt barnehagemiljø.

Barnehageloven kapitel VIII Psykososialt barnehagemiljø

Kapitel VIII Psykososialt barnehagemiljø

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse*
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt*
- c) når tiltakene skal gjennomføres*
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene*
- e) når tiltakene skal evalueres.*

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel

utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Barns trivsel er den voksnes ansvar

Hva er mobbing?

Begrepet mobbing kan defineres på ulike måter. I Indre Østfold kommune har man valgt Lund (2005) sin definisjon:

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og / eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet»

Eksempler på mobbing og krenkelse:

- Verbal mobbing
- Fysisk mobbing
- Utestengelse
- Mangel av respekt og toleranse i relasjonen mellom voksne og barn

Den autoritative voksne- kvalitet i relasjonen mellom voksne og barn

For å legge til rette for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø trengs det kloke og profesjonelle voksne. Omsorg er grunnleggende for relasjonen mellom mennesker. Det er en forutsetning for barnas trygghet, trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Relasjonen kan sies å være omsorgsfull når den består av romslighet, lydhørhet, sensitivitet og innlevelse (Hundeide 2001).

Rammeplan for barnehagen sier at barnehagen aktivt skal legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring.

I Årsplan for Prestenga barnehage kan vi se hva dette betyr i pedagogisk praksis:

- Personalet skal daglig se hvert barn
- Personalet skal være lyttende og nær i barnas ytringer
- Personalet skal møte hvert barn med respekt og anerkjennelse
- Personalet skal være trygge og tydelige voksne for hvert barn i barnehagen
- Personalet skal være gode rollemodeller slik at barna kan gi omsorg til hverandre

Den autoritative voksne er «større, sterkere, klokere og god» (Brandtzæg, I., & Torsteinson, S. 2013). I praksis betyr dette voksne som er omsorgsfulle og kjærlige, og som setter grenser med utgangspunkt i barnets modenhetsnivå. Den autoritative voksne har en åpen kommunikasjon og er veiledende og støttende i sin grensesetting. Det handler om å se bak barnets uttrykk og handling, og forstå hva barnet har behov for.

Forebygge, håndtere, stoppe og følge opp

I Rammeplanen (2017) presiseres det at barnehagen skal bidra til barns mestring, trivsel, livsglede og opplevelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Dersom et barn opplever krenkelser eller mobbing, skal barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Følge med

For å følge med må personalet jobbe forebyggende gjennom å sikre god kvalitet av omsorgs- leke og læringsmiljø. Dette arbeidet må foregå systematisk i form av didaktiske planer, observasjoner, egen refleksjon, felles refleksjon og evaluering. Den voksne må være til stede, mentalt tilgjengelig, og engasjere seg i barnas aktivitet.

Bruk av ulike verktøy:

- Ulike observasjonsmetoder (barnesamtaler, loggbok, løpende protokoll, praksisfortellinger, sosiogram, lekerelasjonsskjema).
- Foreldresamtaler
- Foreldreundersøkelsen
- Pedagogisk analyse
- Didaktisk plan for psykososialt barnehagemiljø evalueres og revideres avdelingsvis hvert kvartal

Melde fra til styrer

Dersom man ser eller hører krenkelser/ mobbing, eller blir orientert om at et barn ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø skal dette meldes skriftlig til styrer. Strakstiltak skal igangsettes.

Undersøke saken

Dette handler om å klargjøre det man har sett, hørt eller har mistanke om. Det gjelder å få bekreftet eller avkreftet saken. Undersøkelsen skal foregå snarest mulig. Dette er et kollektivt ansvar og krever samarbeid. Dersom saken blir bekreftet utløser det en aktivitetsplan. Blir saken avkreftet, lukkes den.

Bruk av ulike verktøy:

- Pedagogisk analyse
- Foreldresamtaler
- Barnesamtaler

Tiltak og evaluering

Dersom saken bekreftes skal det lages en skriftlig aktivitetsplan

Vedlegg 1

SKJEMA FOR MELDING/ AVVIKSMELDING- Psykososialt barnehagemiljø

Barnets navn:	Fødselsdato:	Barnehage:	Avdeling:
Dato for melding:		Melder:	

Hva er bekymringen?

Strakstiltak

-

Underskrift for mottatt melding
Sted og dato

Underskrift melder
Sted og dato

Vedlegg 2

SKJEMA FOR UNDERSØKELSE

Barnets navn:	Fødselsdato:	Barnehage:
Dato oppstart undersøkelse:		Avdeling:

Beskrivelse av problemet	
Barnets opplevelse av situasjonen Barnekonvensjonen artikkel 12: Barnets rett til å bli hørt og barns medvirkning	
Undersøkelse Hva, når og hvem	Oppsummering
Samtale med foreldrene	
Sosiogram	
Systematisk observasjon lek inne og ute, overgangssituasjoner	
Relasjonskartlegging voksen- barn	
Analyse av undersøkelsene Opprettholdende faktorer	
Evaluerings av strakstiltak og vurdering av saken	
Det skal lages en aktivitetsplan	
☐	Saken avsluttes
	☐
Underskrift styrer Sted og dato	Underskrift pedagog Sted og dato

Vedlegg 3

AKTIVITETSPLAN §§ 42 OG 43 I BARNEHAGELOVEN

Barnets navn:	Fødselsdato:	Barnehage:
Dato for oppstart:		Avdeling:

Tiltak- hva og hvordan Tiltakene er valgt på bakgrunn av en faglig vurdering	Hva skal tiltaket løse	Ansvarlig Navn	Evalueringsav tiltak etter en og tre måneder Hvem, når, hvordan

Underskrifter	
Underskrift foresatt, sted og dato	Underskrift styrer, sted og dato
Underskrift foresatt, sted og dato	Underskrift pedagogisk leder, sted og dato

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Didaktisk plan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Avdeling:

Periode:

Område	Hva- innhold/tiltak	Hvordan- metode/arbeidsmåte	Hvorfor- faglig begrunnelse	Evaluering
Lek				
Sosial kompetanse				
Språk, tekst og kommunikasjon				
Barns medvirkning				
Den autoritative voksne				
Samarbeid med barnas hjem				

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet